

GOEDE VRIJDAG

4 april 1958

Goedenavond, vrienden.

Ook aan het begin van deze avond wil ik u erop wijzen, dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn. Datgene, wat op deze avond ons het meeste beweegt, is wel het gebeuren van Goede Vrijdag. Het verhaal van Goede Vrijdag, al wordt het ook nog zoveel verteld, blijft toch altijd weer voor ons een geschiedenis van bijzondere hardheid. Ik weet wel, dat men op de wereld heeft getracht om ook het gebeuren van Goede Vrijdag en Pasen te omhullen met een zacht roze waas van romantiek. Niets is echter minder waar dan de gedachte, dat het gebeuren van 'Goede' Vrijdag romantisch zou zijn.

Het is een wonderlijke geschiedenis geweest. Wij kunnen dat lezen in de bijbel. De evangelisten hebben het voor ons uitgetekend van A tot Z. Jezus, de Leraar, zocht naar een nieuwe weg voor de mensheid. Hij toonde hen deze weg. Maar deze weg paste niet in de tijd, waarin Hij leefde. Zijn leer paste niet bij de gevestigde overtuiging der kerkelijke instelling en de staatkundige belangen van Zijn land. Daarom moest Jezus gekruisigd worden. Voor het zover was, zijn er dagen van lijden en mishandeling aan de dood vooraf gegaan. Nu kunnen wij natuurlijk, zoals wij dit in het verleden wel hebben gedaan, dit alles nog eens uit gaan spinnen. Wij kunnen u weer de gruwelijke momenten voor ogen stellen; wij kunnen u daardoor de dramatische zachtzinnigheid, die het Christendom hierin steeds weer legt, misschien iets anders doen zien. De wereld staat er op het ogenblik echter wel zo voor, dat dit mij overbodig lijkt. De oude verhalen kunt u, indien u dit verlangt, duizenden malen lezen. Wanneer uzelf over alles wat daaromtrent geschreven staat leest, zult u ongetwijfeld even scherp en gruwelijk het beeld voor ogen krijgen, als wij dit u zouden kunnen tekenen. Zelfs wat ooggetuigen u zouden kunnen brengen, zou uiteindelijk maar een onbelangrijke aanvulling betekenen.

Ik wil in de eerste plaats trachten u de overeenkomst te doen zien tussen de tijden van Jezus' leven en de tijd van heden. U wijzende op de grote overeenkomst zou ik u willen vragen: staan wij niet evenals eens het volk der Joden voor het grote probleem? Kiezen wij verlossing en bevrijding, of zullen wij als eens weer roepen, staande voor het hof van een nieuwe Pilatus: "Zijn bloed kome over ons en onze kinderen?" Jezus geeft een leer van liefde in een tijd, die geregeerd wordt door mensen, die dromen van wraak en veroveringen. Jezus leert verdraagzaamheid in een tijd, dat onverdraagzaamheid de bon ton, een summum summarum van burgerschap werd genoemd. Jezus geneest de zieken en erkent daarbij geen enkele kerkelijke instantie, noch beroepsklassen of officiële instellingen. Jezus profeteert. En Zijn profetieën komen uit. Toch maakt Hij geen enkel gebruik van de erkende orakels, of kennis der priesterkasten. Hij beroept Zich in geen enkel geval op een andere kracht dan die van de "Vader". Jezus ziet, hoe het volk bedrogen wordt. Hij geselt de wisselaars de tempel uit. Hij klaagt eigenlijk, zelfs in Zijn vaak zachtzinnige gelijkenissen, vele der groten aan. Hij spreekt over de barmhartige Samaritaan. Daarbij stelt Hij voor het volk een mens van een veracht en ketters ras boven de dienaren van de tempel. Wat erger is: Hij spreekt waar. Wat Hij zegt in gelijkenissen en leringen, is de waarheid. Alles, wat Hij doet, is zelfs waar. Daarom moest Jezus sterven. Er is geen enkele andere reden. Godslasteringen? Zelfs indien Hij deze gesproken zou hebben, waren er vele godslasteraars in Zijn tijd. Toch heeft niemand hen doen kruisigen, of achtervolgd. Jezus moest sterven, omdat Zijn leer, Zijn inzicht in het leven in strijd was met alles, wat men wilde dromen in die dagen zowel in staat als in kerk.

Op het ogenblik bevindt de wereld zich in een soortgelijke positie. De tijd gaat razend snel. Ook nu komen de dagen der beslissing steeds naderbij. U schrijft 1958. Voor het 5 jaar verder is, zal de beslissing wel gevallen zijn. Dan zal niemand meer kunnen beslissen over vrede of oorlog. Dan nemen de gebeurtenissen hun loop. Zoals Jezus reeds aan het laatste avondmaal kon zeggen, dat de Goddelijke wil Hem nu onverbidde doemde tot een lot, dat Hij zeker niet had begeerd. Jezus had de kracht om uit de beproeving het goede te vinden.

De kracht om de beker van lijden, die Hem geboden werd, te aanvaarden, zij het dan ook, dat Hij zeer bedroefd en angstig was. Zou de mensheid van deze dagen de moed tot aanvaarden hebben? Wanneer op het ogenblik een stem roept, dat atoomproeven uit den boze zijn, dan wordt er al heel snel gezegd: "dat is politiek, misleiding, ketterij". De grote heren spreken geruststellende woorden: "Het zal zo'n vaart niet lopen". In de tijd, dat Jezus leefde, bouwde men in verschillende kustplaatsen landingspiers voor troepen, die Jeruzalem moesten plunderen. Jezus wist dat. Er staat geschreven, dat Hij, de stad naderend, over haar weende. In de betere kringen sprak toen een ieder nog over de toch wel goede samenwerking tussen de Romeinen en het volk der Joden. De proconsul sprak woorden van eerbied voor de God der Joden en maakte menig gebaar ten voordele van invloedrijke priesters en personen van de bezittende klasse. Toch werd op dat ogenblik reeds de ondergang van Jeruzalem voorbereid. De tijd is verder gegaan.

In deze dagen gaat het niet meer over de bevrijding of ondergang van een enkel land. Evenmin is het noodzakelijk de leer van naastenliefde en verdraagzaamheid op deze wereld opnieuw te verkonden. Iedereen kent haar. Misschien zouden wij kunnen zeggen, dat in deze dagen de leer en zijn aanhangers op de proef worden gesteld, dat de mensheid nu moet bewijzen, dat zij werkelijk op God vertrouwt boven alle dingen. Dat de mensheid de liefde voor God en mens stelt boven alle dreiging en leed. Nog enkele jaren en de eerste onbewuste stuurt de eerste intercontinentale raket met atomic warhead uit. Dan barst de hel op de wereld los. Zo staan de zaken er voor.

Zeker, het is Goede Vrijdag, Het is de dag, dat wij herdenken, hoe Jezus aan het kruis is gestorven. Het is de dag, dat het verhaal der kruisiging tot uit den treure wordt herhaald. Dan klinkt de Mattheüspassie en de Johannespassie vanuit de vele radiostations. Dan spreken overal de geestelijke sprekers over Jezus' lijden en dood. De Christelijke wereld is een en al vroomheid. Ik vraag u: "Waar is Jezus' leer gebleven? Waar is het Godsvertrouwen gebleven, dat Jezus Zijn volgelingen leerde als de enige, ware weg?" Ik vraag u: "Waar is de liefde, die, niet achtende zichzelf, 's Heren wil volbrengt, waar dit noodzakelijk is?" Hongarije is al weer een lange tijd voorbij. Ondertussen zijn er andere geschillen gekomen. Maar de wereld roert daaraan niet. Ter wille van de vrede? Neen. Omdat zij de verantwoordelijkheid voor eigen daden, eigen leven en streven niet willen accepteren. Omdat men de ware naastenliefde, die betekent het dragen van verantwoordelijkheid - ook voor je broeders en zusters - niet wenst te accepteren.

De klok tikt voort. Op Witte Donderdag herdacht men de wonderlijke plechtigheid van het laatste avondmaal. Men denkt aan Jezus, zoals Hij daar zit te midden van de vriendschaar. Men denkt aan Hem zoals Hij successen behaalde op Palmzondag. De dag, dat het volk Hem heeft bejubeld, heeft geroepen: "Messias, Vorst, Koning der Joden". Laat ons modern blijven. Laat ons dan denken aan Ronde Tafelconferenties; aan feestelijke maaltijden; aan onderlinge bezoeken. Aan de vele woorden van goede wil, die steeds weer worden gesproken. Aan al die aanbiedingen, die allen zo eerlijk en oprecht lijken. Vaak lijkt het wel op de vraag, die de Joden aan Jezus hebben gericht: "Word onze Vorst". Maar waar is de werkelijkheid? Dit is alles schijn.

De menigten zijn opgevoed in steeds groter wordend egoïsme, steeds groter wordende onverschilligheid, een steeds duidelijker zich uitende onverantwoordelijkheid. Het Christendom bouwt vele kerken. Velen komen in die kerken, maar onder hen zijn slechts weinig ware Christenen. Het lijkt soms wel, dat Jezus' dood voor niets is geweest. Kijk naar uw wereld; naar de zelfzucht van een wereld, die niet op God durft vertrouwen, maar zich wel vastklampt aan een geschreven verdrag, dat zo dadelijk weer scheurpapier is. Kijk naar uw wereld, die zo bewust blind is voor de gevaren, die zijzelf schept; voor de demonen, die zij zelf oproept.

Misschien klinkt u dit alles vreemd, vooral op een dag als deze. Maar was Jezus pogen de mensheid een weg te wijzen, Zijn leven en dood, Zijn graf niet dit ene, dit revolutionaire zeggen: "Mens, vertrouw op God. Vraag niet voor jezelf, maar geef de wereld het beste, wat je hebt?" Wanneer Jezus op dit ogenblik op deze wereld zou leven, zou Hij telkenmale weer gekruisigd worden. Als kapitalistisch imperialist in Rusland. Als communist in de westerse landen, als verrader van de Islam in de islamitische landen, als Mohammedaan elders.

Misschien zou men Hem niet meer kruisigen, zoals vroeger. Men is te humaan geworden. Hij zou wel in de gaskamer terecht komen, op de elektrische stoel. Hij zou levenslang gevangen worden gezet, verbannen naar een tweede Duivelseiland. Want de wereld van vandaag is nog even bang voor Jezus, als men dit vroeger was.

Mij rijst de vraag: "Heeft de mensheid het recht Jezus te erkennen en Hem toch te verwerpen? Heeft zij het recht om met wat mooie woorden en indrukwekkende plechtigheden de werkelijkheid van Zijn leer te loochenen? Te loochenen, wat zij gelijktijdig de grootste waarheid noemt?" Ik vrees, dat, wanneer deze wereld niet snel ontwaakt tot de werkelijkheid, het haar zal gaan, zoals het het joodse volk verging, toen Jezus de kruisweg ging. Het ging naar alle kanten door de stad als een lopend vuurtje: "Er worden er weer een paar gekruisigd op de Schedelplaats! Laat ons gaan zien. Ook Jezus, de Profeet, die men de Messias noemt, zal aan het kruis worden geslagen!" Je kunt het ook moderner zeggen: Komt, laat ons gaan zien, want de waarheid wordt vermoord. Het Licht des Levens wordt gedoofd. De werkelijkheid wordt verworpen.

De burgers van Jeruzalem en vele anderen waren samengedromd op een plaats, die kaal en onheilspellend was. Toen heeft men Jezus aan het kruis geslagen. De zon werd verduisterd. Jagende wolken trokken langs de hemel. De aarde beefde. Spookachtige gezichten schenen overal in de nevel als een dreiging. Als een razende paniek gaat het gerucht door de stad, dat de doden zijn opgestaan.....

Och, de moderne wereld zal wel niet naar een Golgotha gaan zien. Men is te beschaafd. Men kijkt naar de vurige paddenstoelen, die uit de aarde en het water groeien, de lucht vergevende. Zij kijken naar de prestaties der moderne techniek. Want zie: "Hier wordt een wereld vermoord". Zij, die aansprakelijk zijn, denken waarschijnlijk nog, dat zij het goede hiermede doen. De Joden zagen het ook eerder als een pretje, als een interessant gebeuren, toen Jezus werd gekruisigd, dan als een wereldschokkende gebeurtenis. Zij beseften niet, wat er stond te gebeuren. Zij verwachtten de dreigende rouw der natuur niet.

Maar als zo dadelijk op aarde de hel losbarst, wanneer die ene proefneming juist iets te ver gaat, wanneer dat ene projectiel van zijn richting afbuigt en misschien het begin wordt van een wereldoorlog, wat dan? Gij, geïnteresseerde toeschouwers, wat dan? Dan beeft de aarde. Dan komen de demonen der hel, die je zelf op hebt geroepen, als een verslindend vuur over de wereld. Dan helpt er geen kruis en geen kerk meer. Dan helpt geen beroep op Jezus, of op God meer. Dan is het te laat. Dan heb je de werkelijkheid reeds verworpen.

Jezus was de Sterke, de Grote. Hij kon, lijdende aan het kruis, bidden om genade voor Zijn beulen. Hij kon, terwijl Hij de bitterste pijn leed, nog Zijn geest richten op het lijden van een, die met Hem was gekruisigd, kon hem nog de troost zeggen: "Heden nog zult gij met Mij zijn in het Huis des Vaders". Misschien zijn er enkele Christenen op de wereld, die zelfs, wanneer de chaos losbreekt, ook zo kunnen zijn. Maar hoevelen?

Er was in alle tijden maar één Jezus, laat ons dat niet vergeten. Zelfs Petrus, de rots, waarop het Christendom werd getouwd, verraadde zijn Meester drie malen. Hoeveel malen zult gij, wanneer het gevaar komt, wanneer de nood aan de man is, de waarheid, uw meester verraden? Het is niet prettig daarover na te denken. Té somber wordt dit beeld. Het is prettiger te spreken over de verlossing, die ons werd gebracht. Maar al is die verlossing u dan ook duizend maal gebracht, heeft de wereld haar steeds niet weer zelf verworpen?

Jezus heeft een weg getoond, een heel belangrijke weg. De weg van naastenliefde, de weg van het vertrouwen op God, de weg, die geen verschillen meer kent van ras of rang, in betekenis op politiek of godsdienstig terrein, de weg, die geen grenzen erkende. De dood van Jezus wordt ons een symbool van veel, wat er in de wereld kan gebeuren, wanneer de mensheid niet nadenkt.

Toen Jezus stierf, barstte er een onweer los. Niet een gewoon onweer. Neen. Het leek, of de hemel waanzinnig was geworden, de lucht een dooreenwarrelend nest van vurige slangen. Een straal trof de tempel, zo staat er dan geschreven. De voorhang, die het Heilige der Heilige afscheidde van al het andere, werd gescheurd en het heiligdom was ledig.

Indien de priesters van die dagen hadden gedaan, wat hun plicht was, hadden zij het volk nader tot God gebracht. Maar de staat der Joden in die tijd was een religieuze staat, een theocratie. Zo waren hogepriester en Sanhedrin mede verantwoordelijk voor de staat en voor de politiek. Zelfs de invloed van de vorsten en viervorsten bestond niet, zodra het gezag van de tempel ter sprake kwam. De tempeldienaren hadden de mens dichter moeten brengen tot de Ark des Verbonds; tot het wezen van de God, Die in alle geboden en wetten van het volk dan toch doorklinkt, de God, Die steeds weer beveelt: wees rechtvaardig!

Maar om de macht, gelegen in het heiligdom, voor zich te kunnen behouden, hebben zij de wetten uitgelegd op eigen wijze en niet de waarheid aan het volk gegeven. Belangrijker dan het groeien van de waarheid in het volk leek het hun de eigen voorrechten te behouden, in het heilige binnen te kunnen gaan en huiverend van ontzag eens per jaar de hogepriester het allerheiligste binnen te zien gaan, tredende achter de zware voorhang. Voor dit meer zijn dan anderen, hebben zij hun ziel en hun zaligheid verkocht. Vandaag is er geen voorhang meer in een tempel, maar er zijn wel grenzen, die de geheimen der machtspolitiek moeten verbergen. Grenzen, die de mensen soms uit louter zelfzucht hebben gemaakt tot wurgende koorden, die een volk ketenen en misschien doden. Er zijn zonder noodzaak grenzen getrokken, alleen maar om aan te geven, dat zo macht en invloedsgebied wordt verdeeld. Het zijn vaak juist deze lijnen, die een werkelijk Christendom onmogelijk maken.

Ware Christenen kennen geen grenzen. Ware naastenliefde erkent geen grenzen. Rechtvaardigheid mag geen grenzen kennen.

Het zou alles zo eenvoudig zijn, indien deze wereld zich slechts de moeite wilde getroosten, werkelijk te streven naar eenheid. De wereld zou zo zuiver, zo harmonisch kunnen zijn, indien de mensen maar afstand wilden doen van hun hartstochtelijk zoeken naar het meest vernietigende wapen en in de plaats daarvan zou zoeken naar een kracht, die de mens dichter bij God kan brengen. Het leven van de mensen zou men zo meer kunnen vullen met ware betekenis, met waar begrip. Zoals echter eens het Sanhedrin, de Hogepriesters, zoekende naar macht in een bezet gebied, zoeken de mensen van heden maar al te veel naar hun beperkte en kleine eigenbelang. Men strijdt niet voor de wereld, maar slechts voor het behoud van eigen voorrechten. Het is niet aan ons de mensheid daarvan een verwijt te maken. Men is immers niet zo groot, zo wijs, zo verlicht als Jezus. Maar de feiten mogen wij toch wel even vaststellen. Er zijn communisten, die hun beste vrienden verraden om een plaats in de partij, een plaats binnen het bestuur der staat te kunnen behouden. Er was een joodse raad, die de lijsten van degenen, die gedeporteerd moesten worden, vaststelde. Er zijn staatslieden, die de belangen van een heel volk verkopen in de hoop voor zichzelf wat rust en behoud van macht te gewinnen. Er zijn staatslieden, die ter wille van wat olie, hele volkeren in oorlog en ongeluk storten. Wat zijn dezen anders of beter dan de leden van het Sanhedrin? Wat zijn degenen, die naar voren tredende, zich op de borst kloppen en de wereld toeroepende : "Wij zijn het recht. Macht is recht". Zijn degenen, die het spel der vele belangen meespelen, anders dan de hogepriester dan de verworpenen van het Christendom, die Annas en Kaïphas heetten?

Het verschil is niet zo groot. Jezus' dood op aarde was het gevolg van een geestelijke crisis. Er werd toen beslist, dat de mensheid een nieuwe weg zou kunnen gaan, een nieuw Licht zou kunnen vinden. Die mogelijkheid is haar geboden. Het openen van deze mogelijkheid was afhankelijk van één wezen. Jezus. Jezus, Die door innerlijk weten, door Goddelijk Licht in het "Ik" meer was dan slechts een mens. Nu echter is het stoffelijke lot van de wereld en het geestelijk belang van velen afhankelijk van de mensheid zelf. Al degenen, die zo vol vuur eigen voorrecht, eigen weelde, het extra plakje worst op het brood, het t.v. apparaat en het wekelijkse bioscoopje verdedigen, veroorzaken daarmee de ondergang van anderen. De mensen, die een paar procenten méér zo belangrijk vinden, dat zij daarvoor desnoods verraad plegen aan mens en God; de mensen, die om eigen gedachten als waar en groot te kunnen zien, anderen aan ketenen leggen, zijn het, die zullen moeten veranderen, of hun wereld onder zien gaan.

Toch mogen wij niet alleen somber spreken. Ik heb het u gezegd: nog 5 à 6 jaren en de loop der gebeurtenissen op deze wereld is gefixeerd. Dan is er niet veel meer te veranderen. Er is nog tijd.

Laten wij ook niet vergeten, dat Jezus wel stierf, maar in Zijn sterven herrees, omdat Zijn dood geen haat en geen gedachten van wraak kende. Zijn dood was slechts een volledige overgave aan de wil Gods. Wanneer de mensheid de bitterheid, het leed, die steeds onvermijdelijk zullen moeten komen, leert verdragen zonder haat, zonder verwerpen, dan zal elke beproeving, die deze wereld in komende jaren gewordt, een reinigend vuur zijn. Misschien zal ook de mensheid moeten sterven en - zoals ook van Jezus wordt gezegd - af moeten dalen tot in het diepste der hel. Maar zonder haat, aanvaardende de wil Gods, zal zij herrijzen en opgaan tot de hoogste hemelen.

De hel is een schrikbeeld, dat wordt geschapen door zelfverwijt, door angst, onwetendheid en onzekerheid. Maar daarin schuilt ook het Licht, het bewustzijn, dat komt, wanneer je eindelijk afstand kunt doen van deze onware en oude gedachten. Jezus moest sterven om te kunnen herrijzen. Jezus moest sterven om zo, met het zegel van Zijn wezen en bloed Zijn leer te bevestigen, Zijn leer te tonen als een ware en werkelijke. De mensheid hoeft voor deze waarheid niet te sterven. Voor haar geen lijdensweg, geen ondergang, tenzij zij dit verkiest in haar verblinde dwaasheid. Veel van wat ik u hier zeg, klinkt in veler oren kinderlijk en pessimistisch. Maar het is waar. Misschien dat het juist daarom zoveel te bitterder klinkt.

Wij kunnen natuurlijk gaan speculeren op alle mogelijkheden die er kunnen bestaan om dit alles te voorkomen. Wij kunnen spreken over een mogelijke en plotselinge revolutie elders, die de oorlogsdreiging wegneemt. Wij kunnen dromen over wezens, die - komende van buiten de aarde - de gehele aarde opeens herscheppen tot een Hof van Eden. Maar zij, die dit dromen, zijn een bevestiging van de noodzaken, die u innerlijk erkent, van de beproevingen, die innerlijk als noodzaak worden gevoeld, maar die niet bewust worden aanvaard. Jezus lag geknielt in de Hof van Gethsemane. Enkele schreden verder sliepen Zijn beste vrienden. Hij dacht over de weg, die Hij moest gaan. Hij zag de bitterheid voor Zich van de komende beproeving, de zwaarte van de offers, die gebracht moesten worden. Misschien heeft Hij wel stil een ogenblik afscheid genomen van de wuivende velden, van de geurende bloemen, de blauwe hemel, van de mensen, die Hij toch allen zo lief had.

Uit het diepst van Zijn hart is toen in grote bitterheid de vraag gerezen: "Vader, indien het uw wil is, dat deze kelk Mij voorbij ga". Zo smeken en bidden ook wij. Bewust of onbewust. Smekende tot God, of in wensdromen en fantasieën, ja, zelfs in een machteloos hopen op ingrijpen van elders, door anderen. Maar hebben wij dan de moed wel om toch de werkelijkheid te aanvaarden en niet ons te vergiftigen met dromen, die ons doen slapen, een slaap, die dra de doodsslaap der mensheid wordt? Hebben wij de moed om wakker te blijven, de werkelijkheid steeds weer te zien en keer op keer tot God te gaan met die bede en dat verlangen? Hebben wij de moed om uiteindelijk dan te zeggen: "God, wanneer het dan moet zijn, wanneer het niet anders kan, hier zijn wij. Neem ons dan maar volgens uw wil". Hebben wij de moed om, ondanks alles, toch te zeggen: "Vader, niet mijn, doch Uw wil geschiedde".

Dat is het punt, waarom het ook nu nog draait. Weet gij, wonderen zijn ook nu niet onmogelijk. Zij zijn nog lang niet uit de wereld verdreven. Wij dromen van Pasen. Bedenk, dat dit uiteindelijk ook de herrijzenis der mensheid betekent en niet alleen een dramatisch opstaan van de dood door Jezus. Ook voor ons kan dit wonder plaats vinden. Want zoals Jezus in vol vertrouwen op de Vader Zijn weg is gegaan, zo mogen ook wij toch zeker blijven vertrouwen in onze God van liefde. Door dat vertrouwen kan alles herrijzen, schoner dan ooit tevoren, zuiverder en lichtender, geestelijker, dan men durft dromen. Het paradijs op deze aarde is steeds maar een paar schreden verder. De wereld Gods zal ook ons herrijzen. Bedenk: toen Jezus aan het kruis hing, was Zijn opstanding slechts enkele uren weg. Niet slechts een herrijzen in de geest, maar een herleven in de stof. Zo is voor u allen het paradijs slechts enkele schreden weg. Niet alleen een geestelijk paradijs, niet alleen een schone droom, maar een werkelijkheid, getoond en beleefd in de stof, hier, op deze wereld. Een geestelijk paradijs, ook voor u, omdat uw geest dan vrijelijk in zal kunnen gaan in de Lichtende kracht, die rond u is.

Dit alles is vlak bij. Maar het is voor u onbereikbaar, tenzij u leert Jezus' weg te gaan. Zo niet, het blijft onbereikbaar, is voor u verder weg dan de verste ster, die schittert ergens in het Al. Wanneer gij niet leert Jezus' leer van liefde in de praktijk toe te passen, wanneer gij niet leert te

offeren, niet alleen maar offerend wat op het ogenblik conveniënt is, maar offerend het gehele leven, uw gehele leven.

Het klinkt misschien wat vreemd. Laat ons nog een ogenblik verder zien. Jezus herrees. Na een korte aarzeling in de tuin, vlak bij de plaats, waar Hij begraven was, is Hij verder gegaan. Hij kon verkeren als mens met de mensen en was toch meer dan zij. Hij ging door gesloten deuren en muren de vertrekken binnen. Stenen en grendels konden Hem niet tegenhouden. Hij lachte en speelde met de wind. Hij wandelde over de wateren. Want Hij was de Bevrijde, de Verloste. Alle kracht, die er bestaat, alle Goddelijke kracht der Schepping, was de Zijne.

Onze wereld, de wereld, die wij soms zo kort geleden pas hebben verlaten, de wereld, waarin u nu leeft, draagt in zich de rijkste belofte, die er sedert lange tijd zijn geweest. Ruim 40.000 jaren moeten wij terug gaan om een dergelijke potentie, een dergelijke mogelijkheid te vinden voor wereld en mensheid.

Vrienden, het gaat er nu om te aanvaarden, ... of te verwerpen. Het gaat er nu om in waar geloof en vast vertrouwen op God zo Jezus' weg te gaan, wetende omtrent de Lichtende kracht, dan wel toe te geven, dat het Christendom alleen maar een farce is, toe te geven, dat zelfs het afzichtelijke spel van de meest helse krachten alleen maar een product is van eigen wensen, eigen wil, leven en denken. Dat is de waarheid van heden en niets anders.

Nog iets wil ik u op het hart drukken. Zeg niet: Wat kunnen wij alleen doen. Zeg niet wat hebben wij aan deze sombere beloften, want wij zijn slechts kleine en machteloze mensen. Herinner u, dat Petrus, die toch keer op keer faalde, Petrus, die wraakzuchtig Malchus een oor afsloeg, Petrus, die faalde in moed en drie malen zijn Meester verried, deze Petrus, vol van fouten, over de wateren wandelend, toen hij vertrouwen had in het woord van zijn Meester en slechts verzonk, toen hij aarzelde.

Wij, geest en stof, staan vrijelijk te midden van de Goddelijke kracht. Het gehele wezen van de Schepper kan ook door ons werken, indien wij van goede wil zijn, indien wij bereid zijn Jezus' weg geheel als de onze te aanvaarden. Wanneer wij zo leven, zo streven en denken, heeft het viere van een Goede Vrijdag zin, heeft de herdenking van Jezus' kruisdood betekenis voor ons gewonnen. Zonder dat blijft het echter slechts een ledig ceremonieel, vol dramatiek met ondertonen van vreugde en droefheid, vol schone symboliek misschien. Zonder het werkelijk aanvaarden van Jezus' weg blijft dit alles leeg, zo leeg als een doodkist, die wacht op het lijk van de stervende mensheid.

Het is onze taak, in de geest en stof, betekenis te geven aan Jezus' leven en sterven, opdat voor ons en alle wereld het Licht van God, de liefde van de Vader niet slechts een droom blijft, maar wordt tot een tastbare werkelijkheid. Wij zijn het, die beslissen, elk van ons. Indien er van ons slechts één is, die even volledig als Jezus dit deed, Gods wil durft aanvaarden, dan zal hij misschien gekruisigd worden, maar hernieuwd zal men door hem de wereld kunnen verlossen. Wanneer wij daarvoor misschien toch te klein zijn, laat ons dan vertrouwen op Gods liefdesmacht, laat ons streven Zijn Licht beter en beter te leren kennen. Laat ons steeds weer blijven zoeken naar de stem, die ons zegt: "Ziet, hier ligt je taak." Slechts op deze wijze kan de sfeer van Goede Vrijdag betekenis gewinnen, vrienden. Althans volgens mij.

Ik dank u, dat u mij hebt willen aanhoren. Het staat vrij, zoveel u wilt, mijn betoog te bekritisseren. Mijnentwege mag u zeggen, dat ik geen Christen ben. U mag zeggen, wat gij wilt. Want ik ben u al dankbaar, dat u geluisterd hebt. Ik hoop, dat u toch voelt, dat hierin ook een waarheid schuilt. Wáár, zoals het waar is, dat rond ons, te allen tijde het Goddelijke Licht is, bereid ons te helpen en te steunen, zelfs door de zware taak van een kruisgang.

Goedenavond.

HET FEIT DAT JEZUS OP AARDE HEEFT GELEefd

Goedenavond, vrienden.

Het eerste gedeelte was niet geheel ontbloot van pessimisme. Het is natuurlijk onvermijdelijk, wanneer wij een meer logische en nuchtere kant alles gaan bezien. Daarnaast brengt de Goede Vrijdag ons toch ook nog wel andere dingen in herinnering. Daarover zou ik nu graag even met u praten.

Het feit, dat Jezus op aarde heeft geleefd, zou ons verwonderen, zou ver van ons af staan, wanneer wij niet wisten, dat deze Jezus uiteindelijk door vele profeten vooraf werd gegaan.

In ons twijfelt dan een klein stemmetje en vraagt: zou nu werkelijk God Zijn werk op aarde met de komst van Jezus beëindigd hebben? Weet u, dat is niet te aanvaarden. Je kunt niet geloven, dat je alleen maar een leer wordt gegeven en dan hard gezegd: "Mens, sta nu verder op eigen voeten en zie maar, hoe je het klaar speelt". Dat is zoveel te minder aanvaardbaar, wanneer wij Jezus bezien: zelfs te midden van Zijn lijden blijft Hij voor alles een figuur vol grootse liefde. Laat ons een ogenblik aannemen, dat Jezus de feitelijke Zoon van God is. Ik wil niet over andere mogelijkheden spreken, zoals een mens Jezus, waarin de Christusgeest is neergedaald. Laat ons even, voor een kort ogenblik desnoods, aannemen, dat Hij een feitelijke Zoon van God is. Zijn hele leven is er een, waaruit naastenliefde, verdraagzaamheid, bereidheid tot helpen, spreekt. Als Gods Zoon zo is, als God zo is, behoeven wij toch niet zo heel erg pessimistisch te zijn, vindt u wel?

Toch is dit maar een allereerste opmerking. Want in het gebeuren van de Goede Vrijdag vinden wij nog veel meer voorbeelden van hetgeen Goddelijke liefde voor ons betekenen kan. Hoe wij ook over Jezus denken, of wij Hem met de Islamieten alleen een Profeet willen noemen, of wij Hem de Drager der Christusgeest willen noemen, of de Eniggeboren Zoon Gods, één ding blijft toch wel zeker: In Zijn lijden was Hij mens, want een God kan niet lijden. Deze Jezus heeft geleden met een geduld, met een naastenliefde, ondanks alles, dat een menselijk verstand daarbij stil blijft staan. Denkt u eens in, dat men u dergelijke dingen aan zou doen. Denkt u in, dat men u weg zou rukken uit de kring van vrienden en bekenden. Dat men u tot slachtoffer zou maken van de een of andere fantastische beschuldiging, dat men u zou willen dwingen om onwaarheid te spreken en dan, wanneer u weigert te antwoorden, eenvoudig zou doden, zonder u verder te horen. Zou u niet bitter zijn? Wanneer men ons maar een heel klein beetje onrecht aandoet, wanneer wij gepasseerd worden bij een aanstelling op kantoor, of men kritiek uitoefent op onze beste plannen, zijn wij immers reeds vervuld van woede, verbolgen? De kleinste kleinigheid doet ons opvliegen. Wij maken er een heel drama van.

Maar nu Jezus: zou Hij de verrader, Judas, haten? Zou Hij tenminste deze ene, die toch dood en ondergang voor Hem betekent, nog in toorn vernietigen? Integendeel Jezus vergeeft zelfs Iskariot, wat hij heeft gedaan. Jezus, Die dan toch wel in staat is wonderen te doen, Jezus, Die Zijn vijanden met blindheid kan slaan, Die, zoals bij de evangelist letterlijk staat, allen neer doet vallen met het aangezicht ter aarde: deze Jezus geneest iemand, die gewond wordt, omdat hij Hem, Jezus, onrecht aan wil doen. Is dat geen fantastisch grote liefde? Wat is dát een goeder-tierenheid. Dit is iets, wat ons vermogen tot voorstelling ver te boven gaat.

Daarom vind ik, dat wij niet al te pessimistisch mogen zijn. Zelfs indien wij - en dat gebeurt nog al eens - zouden falen, zelfs indien wij ons tegen God zouden verzetten, vergeeft Hij ons dat nog. Dan nog helpt God ons, opdat wij ten goede kunnen keren. Weet u, dat is voor mij het mooiste, wat ik in dit hele Paasverhaal kan doen. Ieder heeft zijn eigen beeld omtrent de hoogtepunten daarin. Ongetwijfeld zijn er velen, die in het jubelende "Christus is herrezen" de bekroning zien van dit alles. Wat mij steeds weer met stomheid slaat, is echter die grote genegenheid, dit dulden, niet uit onmacht, maar uit werkelijke liefde. Dan zeg ik op mijn beurt: misschien is de wereld van vandaag wel dwaas. Zij doet zeker vele dingen, die zij niet mag doen.

Die wereld kan misschien zelf slecht zijn. Maar wanneer wij maar even een enkele stap in de goede richting doen, vinden wij onmiddellijk de Goddelijke liefde als steun en hulp naast ons. Weet u, voor mij zegt dit gehele gebeuren maar één ding: God laat ons niet ondergaan. Dat houdt meer in dan alleen maar een: God zal in deze wereld iets niet laten gebeuren. God laat ons niet ondergaan.

Ieder heeft zo zijn eigen manier om dit te zeggen. Ik voor mij zou het volgende beeld willen tekenen. Onbewust als wij zijn, dwaas als wij soms doen, vol als wij zijn van vreemde denkbeelden, komt er toch soms een ogenblik, dat wij uitgrijpen naar God. Dat kan een ogenblik zijn van rust op een zonnige dag, dat je opeens zegt: "God, wat dank ik u toch, dat ik leef....." Het kan een ogenblik zijn te midden van al je leed, wanneer je zeggen kunt: "God, sta mij bij, met u kan ik dit dragen...." Dan gebeurt er vaak iets vreemds. Het is net, alsof er een sluier wordt weggehaald. U ziet het leven opeens anders. Dit zijn maar enkele simpele dingen. Maar je moet niet denken, dat je God alleen maar kunt vinden langs heel ingewikkelde wegen, alleen maar vinden kunt in dikke boeken, of door lange studies omtrent theologie en filosofie. God is zo dichtbij, dat je nog eens je vinger niet hoeft uit te steken. Je hoeft maar even aan Hem te denken en je hebt al contact met Hem. De grootste kracht van Jezus is juist Zijn liefde geweest, die Hij Zijn hele leven door op duizenden manieren heeft geuit.

Denk eens aan de manier, waarop Hij de zieken heeft genezen. Denk eens aan de manier, waarop Hij - dodelijk vermoeid - voor de menigte naar de woestijn vlucht. Maar als zij Hem dan volgen, spreekt Hij toch voor hen, schoner dan ooit te voren, omdat zij in dit volgen iets hebben geofferd. Denk aan Jezus met Zijn medelijden, die overal wonderen doet en woorden van medeleven spreekt. Jezus, Die nooit vraagt naar rang of stand. Die Zich niet bezig houdt met de morele status van degenen, met wie Hij spreekt. Jezus, Die heel rustig bij een tollenaar gaat eten, Die rustig een gevallen vrouw beschermt tegen de toorn van omstanders, die haar willen stenigen. Jezus, Die aan de bron lang met de Samaritaanse spreekt, ook al deelt men Hem mede, dat zij vele malen gehuwd was en niet direct een goede reputatie had. Het is dit beeld van Jezus, wat ik ook gedurende lijden en kruisiging steeds weer op de voorgrond zie treden. Niet de Man van Recht, ook niet de Man van Smarten zo zeer. Boven alles zie ik steeds weer een doodgewone, ingoede vent, iemand, die nu werkelijk voor iedereen ook alles overheeft.

Ik kan mij zo voorstellen, dat, wanneer Hij bij Pilatus staat en deze in dubio staat, niet wetende, wat hij doen moet, Hij denkt, "Ach, kon Ik je maar helpen. Liet je je maar helpen". Jezus, die zeker niet in de eerste plaats denkt: "Hoor, nu roepen zij: zijn bloed kome over ons en over onze kinderen, nu luisteren zij weer naar de ophitsende woorden van de Farizeeërs." Neen. Jezus zuchtte bij Zichzelf: "Mijn arm volk, waarom denk je niet beter? Waarom begrijp je nu niet, wat God is? Waarom aanvaard je nu niet de werkelijkheid? Ik heb je toch alles gegeven?" Op het ogenblik van de geseling en bespottung bidt Hij voor degenen, die Hem honen en tarten. Iemand, waar werkelijk geen kruimeltje kwaad in zit, maar die toch geen slappeling is. Ik geloof, dat Jezus' grote kracht voortspruit uit Zijn innerlijke goedheid. Hij wil, Hij kán niet kwaad zijn. Zeker, Hij kan toornig worden. Hij zal misschien iemand wel eens met harde woorden de waarheid zeggen, maar nooit zal Hij dit doen voor Zichzelf. Hij zal dit nooit doen vanuit een standpunt: "Ik heb de kracht en de wijsheid".

Jezus is alles, doet alles voor anderen. En die Jezus is het uiteindelijk, vrienden, die ook vandaag aan de dag nog met ons is. Wij kunnen er wel eens over glimlachen, wij kunnen wel zeggen: "Maar je ziet Hem nooit". Maar Hij is er toch werkelijk. Jezus leeft met en rond ons, ook wanneer wij Hem niet zien. Wanneer wij aan Hem denken, komen wij onmiddellijk in contact met Zijn wezen. Dan gevoelen wij rond ons opeens iets van die Lichtende Kracht, dan kunnen wij voor een ogenblik ineens weer geloven, dat de wereld goed is. Dan geloven wij opeens weer in een Lichtende en vreugdige hemel, terwijl wij lange tijd alleen maar hebben gedacht aan de uitblissing van het leven in de dood.

Zelfs dié Jezus kan toch niet de volle Godheid zijn. Dan moet de Vader, waarvan Jezus ons steeds weer spreekt, toch nog veel meer zijn dan Jezus op aarde ooit heeft kunnen zijn. Daarom zeg ik, dat ik niet zo pessimistisch kan zijn als mijn voorganger, ook al erken ik, dat alles, wat hij zegt, waar is. Al neem ik direct aan, dat de wereld zo nu en dan wel heel slecht, is en dwaas, al

neem ik aan, dat de wereld schijnbaar zijn ondergang tegemoet holt, dan ben ik nog geen pessimist.

Ik denk dan aan Jezus, aan zijn lijden. Ik denk vooral ook aan Hem, zoals Hij was, toen Thomas Hem vroeg om een bewijs, om aan te tonen, dat Hij het werkelijk was. Wanneer je nu toch uit de dood bent opgestaan, wanneer je bestaan een wonder is, iedereen kent je en er komt iemand, die je zegt: "Alles goed en wel, vriend, maar bewijs mij dat nu eens, vertoon mij de bewijzen", dan zou je toch boos worden. Jezus niet. Hij laat zien, dat Hij het werkelijk is. "Hier, leg je vingers maar in Mijn wonden", zegt Hij. "Weet je het nu?" Zijn enige verwijt is dan: "Thomas, zalig zij, die geloofd hebben zonder bewijzen." Hij ontnemt Thomas niets. Hij geeft hem zekerheid. Hij geeft altijd weer iets, overal, te allen tijde. Zou God ons, in de geest en in de stof, minder geven dan Jezus op aarde aan de mensen heeft gegeven? Dat geloof ik toch niet. Ik denkt toch wel, dat Hij voortdurend bij ons zal zijn, ons voortdurend zal helpen, wanneer er een kans is. Helpen met veel groter liefde en groter kracht, dan wij ons voor kunnen stellen. Daarom zeg ik: geen pessimisme. Dat is niet nodig. Geen afwijzen van het leven, onverschillig om welke reden.

God staat naast ons, dat is het belangrijkste punt voor mij. De zekerheid, dat, wanneer je maar ernstig wilt, dat Licht er voor jou is. Het wordt je in de kerken in deze dagen steeds weer herhaald: Jezus is gestorven voor de mensheid. Goed. Jezus is gestorven voor de mensheid, ook voor mij, ook voor u, maar datgene, waarvan Jezus' sterven het symbool is, de Goddelijke liefdekracht, is er altijd en zal er altijd zijn. Voor u, voor mij, voor alles, wat God geschapen heeft. Daar is geen scheiding te maken, of een verschil te tonen. Wanneer onze ziel reikt naar God, zullen wij Gods Licht vinden, kunnen wij daarin opgaan, kunnen wij daarin zo nodig zelfs de kracht vinden om een lange kruisweg ver ons kruis te dragen. Wanneer wij echter onze God goed beschouwen, dan geloven wij toch niet, dat Hij ons een kruisgang zal doen gaan, tenzij dit werkelijk nodig is. Een kruisgang wordt ons leven alleen, wanneer wij het zonder dat niet zouden kunnen redden. Maar als wij God durven aanvaarden, zoals Hij is, een Wezen van Licht, Kracht en Liefde, dan is er voor ons geen dood en geen kruis weggelegd. Dan is er voor ons direct het Licht en de vreugde van de herrijzenis.

Vergelijkende meen ik, dat het leven voor ons hetzelfde is, als het leven voor Jezus was: de taak om een weg te zoeken naar God. Wanneer wij God kunnen aanvaarden boven alle dingen, dan kunnen wij evengoed als Jezus zeggen: "Ziet, de Vader en Ik zijn één. Eén met God". In stoffelijk en in geestelijk leven is dit ons mogelijk, altijd weer, wanneer wij de kracht, de wil daartoe maar op kunnen brengen. En wie met God gaat, gaat veilig. Die kan tot in het diepste duister gaan en er is Licht. In een van de psalmen staat het zo mooi omschreven: "Al moet ik ook gaan door het dal van de schaduwen des doods, De Heer is mijn Herder en in Hem zal ik niet vrezen". Kijk dan naar die wereld rond u, zie al die verwarring. Kijk naar die dreiging misschien. Maar trek u daarvan niets aan. Aanvaard God, zoek het Licht. Het geeft niet, hoe je het doet. Zoek slechts naar het Goddelijke Licht, vertrouw in de Goddelijke liefde. Verloochen jezelf eens een beetje, jezelf wijdende aan de waarheid, al het andere terzijde leggende.

Dan kan misschien de wereld nóg vergaan. Maar wat kan ons dat deren? Dan kan misschien de lichtende sfeer ineenschrompelen. Maar voor jou zal de werkelijke wereld altijd blijven bestaan, schoner en schoner worden. Want mogen er al schaduwen zijn in het leven, God is Licht, een Licht, dat je altijd bij je hebt.

Zo, dat is hetgeen ik u dan op Goede Vrijdag te zeggen heb, vrienden. Anders, misschien ook minder redelijk dan mijn voorganger, maar toch zeer oprecht.

Ik geloof in een God van liefde. Als ik daarin geloof, heb ik niets anders meer nodig. Want een God, Die mij liefheeft, zal mij wanneer ik maar in Hem durf vertrouwen, zeker brengen tot een goed einddoel. In Jezus hele leven vind ik niets anders dan de bevestiging hier van. God is een rechtvaardige God, maar bovenal een liefdevolle God. Hij verlaat ons niet. Indien wij Zijn wil aanvaarden, dan zal Hij ons verheffen, ver boven al, wat wij ons voor kunnen stellen. Dan geeft Hij ons vreugde en Licht, zoveel, dat het met geen enkele maat meer te meten is.

In dit geloof, mijne vrienden, ben ik gelukkig. In dat geloof kunt u ook gelukkig zijn. Jezus is niet op de wereld gekomen om ons kwellingen te brengen en God heeft ons niet in de wereld gesteld om ons te martelen. Als wij Gods liefde maar aanvaardden, is Jezus leven en lijden voor ons de bevestiging van een liefdevolle God. Dan is ons alle bestaan een voortdurende opgang tot steeds groter wordend Licht. Dan zullen wij intreden in het Huis des Vaders, waar Jezus ons reeds is voorgegaan, zoals Hij Zelf dit uitdrukte, om ons een plaats te bereiden.

Ik zou het eigenlijk hierbij moeten laten. Maar die laatste zinsnede vraagt misschien toch nog om verduidelijking. Als Jezus is voorgegaan om ons een plaats te bereiden in het Huis des Vaders, dan wil dit zeggen, dat Hij ons daarheen zal voeren, wanneer wij maar Zijn weg willen volgen. Wanneer de Vader dit ons als erfdeel toestaat, zouden wij dan zo kleinzielig zijn om dood te vallen op een halve cent, op een beetje leed, op wat ongenoegen, wat onplezierige dingen? Ik meen, dat het grote einddoel alle moeite best waard is, vrienden.

Ik dank u voor uw aandacht. Het woord is aan de volgende spreker.

Goedenavond.

WAT IS ER GEBEURD TOEN JEZUS' GEEST ZIJN LICHAAM VERLIET

Goedenavond, vrienden.

Wanneer wij op deze Goede Vrijdag de meer gekende feiten naar achter hebben geschoven en het eigenlijke verhaal hebben overgelaten aan uw eigen attentie, mogen wij misschien uw aandacht toch nog vestigen op iets, wat niet beschreven staat. De vraag, waarover ik kort wil spreken, luidt: Wat is er gebeurd, toen Jezus' geest Zijn lichaam verliet? Op grond van vele redenen meen ik, dat ook dit punt voor ons uitermate belangrijk is. Ik meen, dat dit ons veel kan leren omtrent al hetgeen na de dood ook voor mensen mogelijk is.

Jezus sterft nu aan het kruis. Het lichaam hangt daar nog, eenzaam en verlaten. Zijn geest kan nu opstijgen tot de Allerhoogste.

Jezus is een Lichtende kracht geworden, zo groots, zo verblindend, dat zelfs de engelen in hun jubel Hem niet geheel kunnen benaderen. Maar dit Wezen van Licht stijgt niet onmiddellijk op tot de meest Lichte sferen. Dit heeft men tenminste wel nog neergeschreven: Hij daalde neder ter helle. De bitterheid van het duister, dat men wel "hel" noemt, is voor u onvoorstelbaar. Daar liggen zielen geketend in schaduw en nevel, vastgeklonken in duister, door hun eigen waandenkbeelden. Daar zitten zij, beladen met haat en schuldbewustzijn in een zo diep duister, dat het zelfs geen erkennen van andere wezens meer toelaat. Jezus daalt tot tussen hen neer. Hij begeeft Zich onder wezens, die wel met recht de verworpenen der Schepping mogen heten. Niet als leraar, maar als medeschepsel. Als broeder staat Hij daar tussen wezens, wier wereld somberder en wreder is dan alles, wat ooit werd opgetekend over de onderwereld in duizenden verhalen en mythen. Het is een wereld, zo somber, dat de kweeling van Tantalus een zoet verpozen zou betekenen, waarin een taak als die der Danaïden zelfs vervulbaar lijkt, een vreugde. Jezus leeft met hen in deze wereld van diepste wanhoop.

Jezus, de Mens, geworden tot Jezus, de Meester des Lichts, gaat met hen, spreekt met hen. Zijn wezen beroert allen, die daar leven in het duister, die neerliggen in de duisterste krochten der wanhoop. Wanneer zij Zijn wezen slechts accepteren, wanneer zij slechts iets van Zijn Licht verlangen voor zich, is het reeds voldoende. Van Hem gaat een gouden schijn uit, die elke keten, die een ziel kan kluisteren, verbrijzelt. Zij, die Hem willen aanvaardden, al is het alleen maar als medeschepsel, zien het dompige duister van hun droesem vervagen door het gouden Licht van een levende en vreugdige wereld. Hij gaat verder en zij gaan met Hem. Allen, die Hem aanvaardden. Jezus echter dringt nog verder door in het duister. Hij daalt tot de kern van het materiële. Hij dringt door tot in het wezen der chaos zelf om zo een ieder, die verloren is geraakt, in zijn wezen het Licht te geven.

Het gebeurt niet vaak, dat een dergelijk Licht af kan dalen tot in het diepe duister. Een enkele maal slechts in ongetelde jaren is er een ziel zo sterk, zo groot, dat zij in zich leeft met God en gaan kan tot elke verdoemde, in de diepste hel, zonder vaak zelf maar een ogenblik beroerd te worden door de daar levende krachten van wanhoop en vernietiging. Zeldzamer gebeurt het nog, dat een ziel in staat is het Goddelijke Licht in zich zo te uiten, dat het de bevrijding is van velen, die anders gebonden zouden blijven voor onbestemde tijd.

Wanneer Jezus uiteindelijk opwaarts gaat, meent men, dat Hij hen nu wel mee zal voeren tot in de hoogste hemel en hen daar vrij zal laten, om zelf het loon van Zijn streven te ontvangen. Maar wie is in staat om onbewust het ware Licht Gods te verdragen zonder de milde tempering van een groot bewustzijn? Deze wezens kunnen niet leven in een werkelijkheid van Lichtende Kracht, die niet meer getemperd wordt door het begripende, het helpende wezen van Jezus. Want het Licht der hoogste sferen is vurig en fel, smetteloos, reinigende alle krachten, doch verterende, alles wat niet erkent God en zich weet uit God te zijn geboren. Jezus leert hen, zoals Hij een leraar was op aarde, zoals Hij zo dadelijk weer op aarde zal leren. Zij, die Zijn woorden horen, begrijpen, wat Hij hen mededeelt, wat Hij hen als werkelijkheid doet ondergaan. Men ziet zichzelf en men schaamt zich een ogenblik, om dan te erkennen: "Ik ben schuldig, maar een liefdevolle Vader zal ook mij aanvaarden, wanneer ik mijn schuld beken". Wanneer Jezus ook deze taak heeft volbracht en wederom op kan gaan tot het hoogste Licht, vergezeld van een hofstoet van hoge geesten, dan laat Hij hen opwaarts gaan. Hen laat Hij de vrijheid van een juichende en Lichtende wereld. Ook hen, die met Hem uit het duister stegen laat Hij een Lichtende wereld, waarin zij zich plotseling omringd zien door alles, wat hen lief en dierbaar was. Hen laat hij een wereld, waarin zij één worden, opnieuw, met alles, wat eens waardevol en goed was in hun leven en dromen.

Hijzelf keert terug tot het graf. Men denkt soms, dat het een wonder, is, dat de grafsteen weggewenteld, dat het graf ledig was. Dit alles kunnen wij eenvoudig verklaren. Het is immers bekend, dat op de dag daarvoor de aarde heeft gebeefd? Men schrijft immers, dat de aarde trilde en schudde als verteerd door een innerlijke smart. Een enkele late trilling, een zich zetten van de aarde en dat wonder is verklaard, is geen werkelijk wonder meer. Het werkelijke wonder is, dat de verlichte geest van Jezus, geheel bevrijd van alle banden, in staat om geheel één te zijn met God, Zich wederom in het keurslijf van een menselijke vorm, een menselijk lichaam prangt. Denk toch vooral niet, dat dit nu zo maar is gegaan. Jezus heeft niet maar zo weer zonder meer dit lichaam aanvaard. Met moeite, met smart haast heeft Hij het voertuig langzaam aangepast aan Zijn hoogtrillend en geestelijk lichtend wezen, dwingende de stof in andere samenhang, tot Hij uiteindelijk weer dit dragen kon als het Zijne. Hij keerde niet terug tot het Licht, juist omdat er op aarde nog mensen waren, wier wereld somber en duister werd, nu Hij gestorven was. Dit is het grootste wonder, dat Jezus heeft getoond na Zijn dood. De intensiteit van Zijn medeleven en medelijden met anderen, Zijn grote liefde, die Hem deze zelfbeperking doet aanvaarden. Ook dit offer is groot, haast onvoorstelbaar groot.

Wanneer wij dan ook nu bijna 2.000 jaar nadat Jezus op deze wereld werd geboren, dit gebeuren herdenken met een Goede Vrijdag, mogen wij zeker niet nalaten ook na te denken over deze weg door het duister, die Jezus heeft gekozen om ook in de geest te verlossen, te bevrijden. Dan mogen wij niet vergeten dat het voor ieder ander in Zijn plaats een schrijnende vernedering zou zijn geweest, terug te keren tot een stoffelijke wereld in een stoffelijk lichaam. Vooral mogen wij nooit vergeten, dat Hij dit alles heeft gedaan, omdat Hij in Zich de wereld kende, waarin door Gods liefde alle leven is vereend, waarin geen ondergang of teloor gaan mogelijk is.

In het leven mogen wij misschien falen, kunnen soms terug vallen tot een schaduwbestaan in de geest, maar nooit en te nimmer zullen wij geheel teloor kunnen gaan. Dit, wat ik u zegde, is ons wel een bewijs daarvoor. Het Licht dringt door tot in het diepste duister, gebracht door de bewusten, die leven in Gods wezen. Eens zal het ogenblik komen, dat ook het laatste bewustzijn, dat nog in het duister bestaat, daaruit oprijst tot eenheid met de Schepper. Zo loof en dank ik de Heer, dat Hij ons de zekerheid heeft gegeven van een leven zonder eeuwige verwerping en verdoeming.

Zo loof en dank ik de Heer om Zijn liefde, die ons opheft tot boven alle beperkingen en ons deel doet hebben aan Zijn glorie, Zijn eeuwigheid.

Ik dank u en wens u goedenavond.

HET SCHONE WOORD

Goedenavond vrienden.

Voor mijzelf heb ik zo het gevoel, dat deze avond niet compleet zou zijn, wanneer ik niet een ogenblik ook tot u zou mogen spreken. Dat is natuurlijk erg verwaand. Maar het ligt je soms zo in het hart, want dit is een grote gedenkdag voor een ieder, die Christen is, of ooit was. Daarom heb ik gevraagd: laat mij toch het slotwoord spreken. Wij hebben dan al zoveel moois gehoord, dat zij wel genoeg zullen nemen met een oude baas, die op zijn manier nog even babbelt. Eigenlijk zou ik dan ook willen sluiten voor u met "Het Schone Woord". Maar ik ben oud en denk misschien wat anders dan u. Toch wil ik het wagen. Ik zal mijn slotwoord baseren op een bijgeloof, wat wij in mijn tijd de kinderen nog wel eens bijbrachten: In de Stille Week, in de Goede Week vliegen de klokken naar Rome, als zij terug komen, brengen zij vandaar de vreugde van Pasen mee. Dan strooien zij Paaseieren over alle velden. Het is een volksverhaal, maar voor mij betekent het toch iets van de sfeer, die in de Stille week rond Pasen heerst.

Daarom zou ik dan een schoon woord willen zeggen over:

DE KLOKKEN

De klokken beieren, hel en luid:
bim... bam... bom...
Zij vliegen plotseling de gaten uit
en de torens staan somber en stom.

Want de wereld treurt
om wat is gebeurd in een tijd,
zo lang geleden.
Toen sloeg men de Heer met gesel terneer.
Daar sloeg men Hem zelfs aan het kruis.

Zo baande Hij ons de vrije weg
tot in het Vaderhuis.
De klokken, zij vliegen van Rome weerom
van bim... bam... bom...
Want de torens zijn niet langer meer stom:
zij zingen hun lied.

Zoals Jezus herrees,
herrijst eenmaal alle bestaan
door God geschapen
uit het stille Niet.
Tot het Licht
en Zijn wezen.

Zo zingt zonder vrezen,
verheugt u, als de klokkenklank u noodt:
het Paasfeest is de zegepraal
van leven over dood.

Ja, ongetwijfeld voor sommigen wat te kinderlijk, maar waarom zouden wij niet als de kinderen zijn? Jezus is opgestaan, Hij is op aarde terug gekeerd. Wij, die zoveel minder zijn, doen dat wel een beetje anders: wij zijn kinderen van de geest. Wij zoeken een medium, een middel. Maar ik geloof toch, dat ons hier dezelfde kracht beweegt, die Jezus bewoog: Jezus had de mensen lief. Zo lief, dat Hij uit de hemel keerde tot hen. Wij, wij hebben u allen zo lief, dat wij, al kunnen wij nog zo weinig doen, proberen u reeds iets te doen kennen van het Licht en de vreugde. Wanneer het dan wat somber is op de wereld, zeg dan maar: het is Goede week, het is de Stille week. Wij moeten nog even door de stilte heen. Maar zo dadelijk klinken de klokken van het leven. Dan staan wij op in een vrijheid, zoals wij die nog nooit hebben gekend.

Vrienden, het is Goede Vrijdag. Jezus is gekruisigd, gestorven en begraven. Wij weten, dat morgen Pasen al begint, morgen al. Wij weten, dat het vandaag nog moeilijk is om te leven en te geloven. Maar weten wij ook niet ergens van binnen, dat het morgen misschien al Pasen is?

Morgen Licht en vreugde, morgen het geluk je geborgen te weten in Gods Lichtende liefde.

Laten wij dan maar zeggen, vrienden: Het is goed, dat wij het lijden van Jezus hebben herdacht. Maar nog beter is het, wanneer wij vertrouwen op Pasen, dat ons allen wordt gegeven: de herrijzenis in het Licht. Dan, vrienden, spreken wij elkaar wat eenvoudiger.

Maar voor het ogenblik neem ik dan toch wel afscheid.

Goedenavond.